

OPEN DIALOG FOUNDATION

Open Dialog Foundation, 11a Szucha Avenue, office 21, 00-580 Warsaw, Poland

Tel. + (48) 507 739 025

www.odfoundation.eu

Varšava, 26.11.2013

Nadace „Otwarty Dialog” (*Otevřený dialog*) vyjadřuje upřímnou soustrast rodině a příbuzným zemřelého novináře Igora Larry

Příbuzní kazachstánského novináře Igora Larry stále neznají oficiální příčinu jeho smrti. Profesní činnost novináře byla mnohokrát důvodem výhrůzek a útoků. Manželka novináře, Natalie Kim vyzývá mezinárodní společenství k pomoci v objektivním zkoumání okolností smrti a útoku na jejího manžela.

Igor Larra (občanské příjmení – Igor Kim) – známý kazachstánský novinář, korespondent novin „Svoboda slova” a portálu „Guljan.org”. Larra se aktivně zúčastňoval informování o událostech během stávky naftařů ve městě Zhanaozen, často taky kriticky posuzoval politiku kazachstánské vlády.

Igor Larra zemřel 13. 10. 2013 v Aktobě (dříve ruský název Aktúbinsk, pozn překladatele) a oddělení intenzivní péče a resuscitace v nemocnici zdravotnického záchranářství ve věku 41 let^{1,2}. Dne 29. 09. 2013 byl novinář přijat na oddělení intenzivní péče a resuscitace v nemocnici zdravotnického záchranářství, v důsledku operace mu byl odstraněn žlučník. Média informovali, že **blízcí Larry nevěří v jeho přirozenou smrt a nevylučují ani možnost zásahu zvenku nebo zanedbání ze strany lékařů**³.

V rozhovoru s Nadací „Otevřený dialog” Natalie Kim, manželka Igora Larry, řekla, že dva dny před smrtí se Igorův stav zlepšil – byl při vědomí a hovořil s ní. **Natalie nevylučuje možnost, že existuje souvislost mezi Igorovou smrtí a profesní činností, kterou vedl.** Natalie poznamenala, že Igor byl přijat v nemocnici s diagnózou zánět slinivky břišní, ale příbuzní byli informováni, že příčinou smrti bylo ucpaní plicní tepny.

Aby poznala pravdivou příčinu smrti manžela, Natalie – podle její sdělení – objednala v pitevně histopatologické vyšetření a výsledky pitvy, ale několikrát jí je odmítli vydat. Kvůli tomu se Natalie obrátila na vrchního lékaře nemocnice zdravotnického záchranářství. Zástupce vrchního lékaře posoudil žádost manželky Igora Larry a řekl, že příslušné doklady, týkající se jeho smrti byly předány na Oddělení kontroly kvality zdravotnických služeb. Tam byla Natalie informována, že nemají právo vydat kopii dokladů. Při čem číslo nařízení, které to zakazuje Larrově manželce nesdělili. Pak Natalie podala písemnou žádost náčelníkovi obvodního úřadu ochrany zdraví. Podle stavu ke dni 22. 11. 2013 od chvíle podání žádosti Natalií uplynuly dva týdny, ale odpověď nedostala. Díky tomu se **manželka Igora Larry do této doby nemůže dozvědět, jaká byla pravdivá příčina jeho smrti, což taky není bez vlivu na podezření v této věci.**

Je třeba poznamenat, že nedlouho před smrtí Igora Larry byl na něj vykonán útok. V noci 20. 08. 2013 v Aktobě ho zbili čtyři neznámí útočníci, kteří mu vzali dva mobilní telefony, 30 tisíc tenge (přibližně 150 eur) a doklady. Larrovi se podařilo dostat do Úřadu vnitra (ÚV) a nahlásit zbití. Na reakci policajtů však musel čekat tři hodiny. **Lékařské vyšetření toho večera nebylo provedeno.** Ještě k tomu na

¹<http://vlast.kz/?art=3177>

²<http://www.rosbalt.ru/exussr/2013/10/14/1187589.html>

³<http://www.respublika-kz.info/news/politics/33202/>

druhý den vyšetřovatel taky nezavolał Larrovi ohledně lékařské prohlídky⁴. V jednom ze svých rozhovorů se Igor Larra podělil svými podezřením, že pachatele útoku byli řízení policií a z tohoto důvodu se vyšetřování v jeho věci prodlužovalo. Dodatečně Larra předpokládal, že útok na něj „mohl objednat“ akim aktubinské oblasti Arkhimed Mukhambetov⁵. **Důvodem k pomstě se mohl stát článek ze dne 16. 08. 2013 zveřejněn v „Assandy Times“ věnován kontaktům Číňanů z lokální vládou - „China town pod nosem lokální vlády“^{6, 7, 8}.**

Dne 21. 08. 2013 Dunja Mijatović, představitelka pro svobodu médií, OBSE, odsoudila útok na Igora Larru a vyzvala policejní orgány, aby tu věc rychle objasnili⁹. Organizace Human Rights Watch taky prohlásila, že **kazachstánská vláda pronásleduje nezávislé nebo opoziční média, používá tresty za pomluvy nebo útočí na novináře, kteří píšou na kontroverzní témata, s pomocí neznámých banditů**. Je třeba dodat, že vláda stále častěji nevykonává účinné šetření v případě takových útoků¹⁰.

Dne 22. 08. 2013 se na Oddělení vnitra aktubinské oblasti uskutečnila tisková konference ohledně útoku na novináře Igora Larru. Šéf tiskové služby OV v aktubinské oblasti Ardager Uaydin sdělil, že bylo zahájeno trestní řízení na základě článku „loupež“. Odmítl taky slova Larry, že ten musel na činnosti příslušníků policie čekat tři hodiny. Dodatečně tvrdil, že událost nesouvisela s profesní činností novináře¹¹.

Ve stejném dni, 22. 08. 2013, příslušníci ÚV v Aktobě zatklí podezřelého ze spáchání útoku na Igora Larru¹². Dne 26. 08. 2013 Igor Larra identifikoval jednoho z útočníků. Policie informovala novináře, že zatklí čtyři podezřelé ze spáchání útoku a jeden z pachatelů utekl. Po provedení postupu identifikace Igor Larra souhlasil s policií, že jeho zbití nesouviselo s akimem aktubinské oblasti Arkhimedem Mukhambetovem¹³. Manželka Igora Larry informovala Nadaci „Otevřený dialog“, že Igor jí po provedení postupu identifikace opravdu řekl, že na něj zaútočili obyčejní loupežníci. Nicméně nevylučuje to možnost, že Igor byl přinucen, aby odvolal svou žalobu proti akimovi oblasti.

Není vyloučeno, že na Larru byl vyvíjen nátlak, aby přiznal, že útok nebyl spojený s jeho profesní činností. Nadto útok na novináře mohl být příčinou zhoršení jeho zdravotního stavu, což po určité době vedlo k jeho smrti. V souvislosti se vzniklou situací manželka Igora Larry, Natalie, má naději získat pomoc ochránců lidských práv a mezinárodního společenství ve vykonání objektivního šetření ve věci útoku na jejího manžela.

Výše uvedený případ nebyl jediný, ve kterém Igor Larra narážel na překážky ve své profesní činnosti. A tak, dne **30. 01. 2010** byli korespondent novin „Svoboda slova“ Igor Larra a fotoreportér aktubinských novin „Diapazon“ Maksim Tokar zatčeni policií, když připravovali reportáž z manifestace strany „Azat“ v Aktobě, jež se konal bez souhlasu vlády. Igor Larra strávil více než tři hodiny v Zavodském oddělení Úřadu vnitra v Aktobě.

Dne 25. 03. 2010 byl Igor Lara zbit v blízkosti svého domu. Podle názoru redakce novin „Svoboda slova“, **to nebyl obyčejný chuligánský útok, ale cílený útok na novináře, který souvisel s jeho profesní činností**. Mezi jinými tehdy Larra dělal reportáž událostí ze stávky naftařů ve městě Zhanaozen a problémy spojené s domácím a zahraničními těžebními firmami. Samotný Igor Larra vyprávěl, že k němu přišli tři neznámí muži, kteří se zeptali: „Larra?... Pozdravují tě z Zhanaozen!“.

⁴ <http://www.adilsoz.kz/news/izbit-sobkor-gazety-svoboda-slova-igor-larra-2/>

⁵ <http://www.respublika-kaz.info/news/politics/32171/>

⁶ http://www.bureau.kz/data.php?page=0&n_id=6179&l=ruhttp://

⁷ <http://www.respublika-kaz.info/news/politics/32171/>

⁸ http://www.bureau.kz/data.php?page=0&n_id=6179&l=ruhttp://

⁹ <http://www.osce.org/fom/104354/>

¹⁰ <http://www.hrw.org/news/2013/08/22/kazakhstan-journalist-badly-beaten>

¹¹ <http://www.respublika-kaz.info/news/society/32205/>

¹² <http://www.adilsoz.kz/news/v-aktobe-zaderzhan-odin-iz-napadavshix-na-zhurnalista-igorya-larru/>

¹³ http://www.bureau.kz/data.php?page=1&n_id=6185&l=ru

A pak novináře zbili¹⁴. O tomto případu napsala „Human Rights Watch“ ve své zprávě za rok 2011, která se týkala Kazachstánu¹⁵.

Dne **15. 03. 2012** byl Igor Larra předvolán k výsledku na Oddělení Výboru národní bezpečnosti (VNB) v aktubinské oblasti. Novinář strávil na úřadě kolem dvou hodin. Příslušníky VNB zajímaly publikace novináře, týkající se událostí ve městě Zhanaozen, mezi jinými Larrou publikovaná výzva kolegům novinářům o organizování peněžní sbírky učené na podporu pro zatčeného aktivistu Yestay Karasheva, který je v čele oddílu Celonárodní sociálně demokratické strany „Azat“ ve městě Zhanaozen¹⁶.

Nadace „Otevřený dialog“ je znepokojená skutečností, že kazachstánská vláda neposkytuje novinářům bezpečné a příznivé podmínky pro výkon povolání. V poslední době jsou nezávislí kazachstánští novináři stále častěji pronásledováni z důvodu uveřejňování kritických článků vůči úředníkům, a taky nesou následky fyzického násilí. Například, do této doby neví, kdo spáchal atentát na známého novináře Lukpana Akhmedyrova (novinář je přesvědčen, že brutální útok na něj byl spojen s jeho profesní činností)¹⁷. Kazachstánské soudy obžalovaly z extremismu a zakázaly činnost 34 nestátním médiím, které obsáhle sledovaly a informovaly o stávce naftařů ve městě Zhanaozen¹⁸. Ke zlepšení situace může přispět bezodkladná reakce mezinárodního společenství jako odpověď na praktiky nátlaku, pronásledování a zastrašení novinářů v Kazachstánu.

Nadace „Otevřený dialog“ vyjadřuje upřímnou soustrast příbuzným a blízkým zemřelého novináře Igora Larry. Od kompetentních orgánů Kazašské republiky se domáháme, aby provedly podrobné šetření za účelem vysvětlení útoků spáchaných na Igora Larrou, které se uskutečnily před jeho smrtí, sdělily příbuzným novináře příčiny jeho smrti, a taky prověřily souvislost mezi posledním útokem na novináře a rapidním zhoršením jeho zdravotního stavu, v důsledku čeho zemřel.

Všem osobám, které chtějí poskytnout osobní pomoc vdově po Igorovi Larrovi, zpřístupní Nadace „Otevřený dialog“ její soukromé údaje.

Adresa, na které můžete posílat dopisy:

- Úřad vnitra v Aktobě – 030000, Aktobe, ul. Aytke-bi 21, tel. +7 7132 21 14 67. Náčelník ÚV v Aktobě plukovník policie Userbayev Maksat Aleksandrovich.
- Oddělení vnitra aktubinské oblasti – 030000, Aktobe, ul. Br. Zhubanovych 271a, tel. +7 7132 51 27 55 (sekretariát). Náčelník OV aktubinské oblasti generálmajor policie Amirov Mukharan Serikovich.
- Oddělení Výboru kontroly zdravotnické a farmaceutické činnosti Ministerstva zdravotnictví Kazašské republiky pro aktubinskou oblast – 030012, Aktobe, ul. Tleubatyra 96, tel. +7 7132 50-15-61. Ředitel oddělení – Arystan Rakhimzhan Kelisuly.

¹⁴ <http://www.adilsoz.kz/news/izbit-sobkor-gazety-svoboda-slova-igor-larra/>

¹⁵ <http://www.hrw.org/world-report-2011/kazakhstan>

¹⁶ <http://www.adilsoz.kz/news/korrespondenta-gazety-svoboda-slova-igor-lara-vyzvali-na-dopros-v-knb/>

¹⁷ <http://odfoundation.eu/en/publications/1379/lukpan-akhmedyarovs-case-perpetrators-of-the-assassination-attempt-against-the-journalist-have-been-convicted>

¹⁸ Noviny „Vzglyad“, video portál Stan.tv, televizní kanál „K+“, „jeden společný prostředek masového přenosu s názvem „Respublika“ (8 novin a 23 internetových domén) -

http://odfoundation.eu/files/pdf/ODF_mission_report_Dec2012_EN.pdf

- Ministr zahraničních věcí Kazašské republiky Yerlan Idrisov – 010000, Astana, Levý břeh, ul. Kunayeva 31. Tel.: +7 (7172) 72-05-18, +7 (7172) 72-05-16, e-mail: midrk@mfa.kz;

Pokud chcete získat detailnější informace, prosím, kontaktujte nás

Lyudmyla Kozlovska, Fundacja „Otwarty Dialog”

lyudmylakozylovska@odfoundation.eu